

Foto: Lovisa Lindberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Prostgården i Falun

Prostgården uppfördes, likt många andra stenhus i centrala Falun, efter den förödande stadsbranden 1761 där den tidigare timrade prostgården brann ner. Prostgården i Falun byggnadsminnesförklarades 2010.

Beskrivning

Historik

Prostgårdens huvudbyggnad är uppförd 1764–70 av tegel. Den nuvarande byggnaden ersatte då en äldre prostgård av trä, som brunnit ned i samband med 1761 års stadsbrand. Efter stadsbranden 1761 uppmuntrades uppförande av stenhus i Falun och flera sådana kom att under slutet av 1700-talet att uppföras utmed Åsgatan.

Fastigheten hade tidigare på 1600-talet varit kungsgård, men blev år 1666 prostgård efter att kungsgården 1663 hade flyttat ut till Noret strax utanför staden. Det är troligt att delar av kungsgårdens grund och källare finns kvar i prostgården. Byggnaden användes som prästgård till början av 1990-talet.

Miljö

Prostgården ligger i centrala Falun vid Åsgatan och ingår i Världsarvet Falun. Till gården har hört två flyglar som idag utgör en egen fastighet och som 1954 nybyggdes med liknande utseende som de gamla.

Figur 1. Fasaden mot Åsgatan. Foto: Lovisa Lindberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Byggnad

Prostgården är uppförd i två och en halv våning med brutet, halvvalmat tak. Huset är byggt av tegel med putsade fasader. Tidigare uppgifter om att huset skulle var byggt av kopparslagg är sannolikt felaktiga. I samband med fasadrenovering 1995 dokumenterades endast tegel som material i väggarna. Fasaderna pryds i hörnen av lisener och vid takfoten av en profilerad taklist. Fasaderna är ljus gula med vita fönsteromfattningar och lisener. Fönstren är gröna. Taket är täckt med skiffer från Glava.

Bottenvåningen har karaktär av souterrainsvåning med välvda rum. Huvudvåningen är belägen en trappa upp. På tredje våningen finns mindre gavelrum och ett större utrymme som tidigare varit vind, men som i sen tid byggts om till ordenssal. Invändigt genomgick byggnaden en omfattande renovering på 1950-talet varvid en stor del av den äldre inredningen försvann.

Figur 2. Fasaden mot innergården med huvudentrén centralt placerad i långsidan. Taket är belagt med skiffer från Glava. Foto: Lovisa Lindberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Figur 3. Fasaderna är putsade i ljust gult. Notera bottenvåningens små källarfönster ut mot vägen som berättar om byggnadens souterrängplan. Foto: Lovisa Lindberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Byggnadsminnesförklaring

Motivering till byggnadsminnesförklaringen

Prostgården är ett fint exempel på den stenhusbebyggelse som uppfördes i Falun efter stadsbranden 1761. Den ingår som ett betydelsefullt inslag i stadsmiljön utmed Åsgatan och utgör härmed även en viktig del av Världsarvet Falun.

Skyddsbestämmelser

Skyddsområdet omfattar fastigheten Prostgården 3 enligt situationsplan. På berörd del av fastigheten finns endast en byggnad.

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
2. I byggnadens inre får inte ingrepp göras i stomme eller rumsindelning.
3. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Det område kring byggnaden som på situationsplanen avgränsas med röd linje skall hållas i traditionellt skick. Nybyggnader får inte ske inom detta område.

Samråd skall ske med länsstyrelsen i frågor som rör underhåll och vård av byggnaden och område.

Om särskilda skäl föreligger för att ändra byggnadsminnet i strid mot skyddsföreskrifterna får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till sådana förändringar.

Administrativa fakta

Kommun: Falun

Fastighetsbeteckning: Prostgården 3

Byggnadsminnesförklaring: 2010.10.25

Tillgänglighet: Prostgården kan upplevas som en del av kulturmiljön i Falu stadskärna.

[Byggnadsminnesförklaring Prostgården beslut 2010.10.25
Prostgården i Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister](#)